

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

od roku szkolnego 2018/2019

JĘZYK POLSKI

Przykładowy arkusz egzaminacyjny (EO_8)
Czas pracy: do 180 minut

GRUDZIEŃ 2017

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa

Informacje dla uczniów

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylko odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
- Na ostatniej stronie zamieszczona jest lista lektur obowiązkowych.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Anna Bąkiewicz

ALFRED NOBEL I JEGO NAGRODY

Szwedzki wynalazca i przemysłowiec Alfred Nobel zobowiązał swoich spadkobierców do przyznawania corocznie nagród twórcom najważniejszych osiągnięć w różnych dziedzinach: fizyce, chemii, literaturze, medycynie oraz tym, którzy uczynili najwięcej dla zapewnienia pokoju na świecie.

Najważniejszym osiągnięciem Nobla było wynalezienie dynamitu, materiału wybuchowego, który korzystnie wpłynął na proces uprzemysłowienia Europy w drugiej połowie XIX wieku. Badania nad materiałami wybuchowymi Nobel prowadził już w Paryżu w 1850 roku. Podczas prowadzonych przez niego doświadczeń w laboratorium doszło do kilku silnych wybuchów. Nobel nie zrezygnował jednak z prac i w 1867 roku ogłosił wynalezienie dynamitu.

Produkcja dynamitu zapoczątkowała wielki majątek Nobla. Wynalazca pomnożył go, wykorzystując inne swoje późniejsze wynalazki, między innymi sztuczny jedwab i sztuczną skórę. Przed śmiercią Nobel przeznaczył cały majątek na nagrodę, zwaną Nagrodą Nobla. Postanowił, iż co roku dochód ze spadku ma być dzielony na pięć równych części pomiędzy tych, którzy w poprzednim roku szczególnie zasłużyli się dla ludzkości. Prawo do nagrody przyznał wszystkim wybitnym twórcom i badaczom.

Początek Nagrody Pokojowej ma związek z życiem osobistym Nobla. Sądził on początkowo, że wynalezienie dynamitu uczyni wojny szczególnie okrutnymi i zniechęci do nich. Nadzieje okazały się niespełnione i dlatego Nobel ufundował Nagrodę Pokojową, która choć w części miała wynagrodzić ludzkości szkody wywołane zastosowaniem dynamitu.

Niektórzy wybitni twórcy nie dostali nagrody, mimo iż cieszą się uznaniem. Dotyczy to przede wszystkim literatów. Szczególnie Szwedzi wyrażali swoje niezadowolenie z faktu, że Astrid Lindgren, znana na całym świecie autorka książek dla dzieci, nie została wyróżniona Nagrodą Literacką. Jednak mimo różnych wątpliwości nagroda pozostaje wyjątkowym wyróżnieniem.

Na podstawie: Anna Bąkiewicz, *Alfred Nobel i jego nagrody*, „Wiedza i Życie”, nr 9/2000.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Z tekstu wynika, że Alfred Nobel ufundował nagrody za odkrycia naukowe i działalność na rzecz pokoju.

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.

Wynalezienie dynamitu przez Alfreda Nobla ____.

było jego ostatnim odkryciem	A
------------------------------	---

wpłynęło na rozwój przemysłu	B
------------------------------	---

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.

Decyzja o ustanowieniu Nagrody Nobla została podjęta przez ____.

spadkobierców wynalazcy	A
-------------------------	---

samego wynalazcę	B
------------------	---

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.

Ze zdania *Nadzieje okazały się niespełnione* wynika, że sposób wykorzystania dynamitu przez ludzi ____.

potwierdził oczekiwania wynalazcy	A
-----------------------------------	---

był rozczarowaniem dla wynalazcy	B
----------------------------------	---

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.

Użyte w tekście nazwy: *Astrid Lindgren* i *Nagroda Nobla* zapisane są wielkimi literami, ponieważ są ____.

nazwami własnymi	A
------------------	---

nazwami pospolitymi	B
---------------------	---

Zadanie 6. (0–2)

Dokończ zdania odpowiednimi informacjami z ramki. Wybierz literę A albo B.

a) W zdaniu *Mimo różnych wątpliwości nagroda pozostaje wyjątkowym wyróżnieniem* funkcję podmiotu pełni wyraz ____.

wątpliwości	A
-------------	---

nagroda	B
---------	---

b) W zdaniu *Badania nad materiałami wybuchowymi Nobel prowadził już w Paryżu w 1850 roku* podkreślone wyrażenie pełni funkcję ____.

okolicznika	A
-------------	---

przydawki	B
-----------	---

Zadanie 7. (0–2)

Czy wszystkie wynalazki przynoszą korzyść człowiekowi? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Na podstawie tekstu podaj cechę charakteru Alfreda Nobla i potwierdź ją przykładem.

Cecha: .....

Przykład: .....

.....

Zadanie 9. (0–3)

Napisz ogłoszenie o organizowanej w Twojej szkole wystawie pt. „Alfred Nobel i jego wynalazki”. Pamiętaj o podaniu wszystkich niezbędnych informacji. Uwaga: w ocenie będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Ogłoszenie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Wymień bohatera lektury obowiązkowej, który poświęcił się dla innych. Wyjaśnij, na czym to poświęcenie polegało.

Bohater: .....

Uzasadnienie: .....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz

QUO VADIS

Nieprzeliczone tłumy ściągnęły do amfiteatru.

Wtem amfiteatr umilkł. Na arenie stało się coś nadzwyczajnego. Oto pokorny i gotowy na śmierć Lig¹, ujrzawszy swą królową na rogach dzikiej bestii, zerwał się jakby sparzony żywym ogniem i pochyliwszy grzbiet, począł biec pod kątem ku rozszalałemu zwierzęciu.

Ze wszystkich piersi wyrwał się krótki okrzyk zdumienia, po którym uczyniła się głucha cisza. Lig dopadł tymczasem w mgnieniu oka rozhukanego byka i chwycił go za rogi.

– Patrz! – zawołał Petroniusz, zrywając togę z głowy Winicjusza.

Ów zaś podniósł się, przechylił w tył swą bladą jak płótno twarz i począł patrzeć na arenę szklistym, nieprzytomnym wzrokiem.

Wszystkie piersi przestały oddychać. W amfiteatrze można było usłyszeć przelatującą muchę. Ludzie nie chcieli wierzyć własnym oczom. Jak Rzym Rzymem, nie widziano nic podobnego.

W cyrku słychać było tylko syczenie płomieni w lampach i szelest węgiełków opadających z pochodni. Głosy zamarły widzom w ustach, serca natomiast biły w piersiach, jakby je chciały rozsądzić. Wszystkim wydało się, że walka trwa wieki.

A człowiek i zwierz stali ciągle w okropnym wysileniu, rzekłbyś, wkopani w ziemię. Wtem głuchy, podobny do jęku ryk ozwał się z areny, po którym ze wszystkich piersi wyrwał się okrzyk i znów zapadła cisza. Ludzie mniemali, że śnią, oto potworna głowa byka poczęła się przekręcać w żelaznych rękach barbarzyńcy.

A twarz Liga, kark i ramiona poczerwieniały jak purpura, grzbiet wygiął się jeszcze silniej. Widać było, że zbiera resztę swych nadludzkich sił, ale że mu już ich nie na długo wystarczy.

Na podstawie: Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, Warszawa 2001.

¹ Lig – w powieści Henryka Sienkiewicza mieszkaniec Ligii, krainy podbitej przez starożytny Rzym.

Zadanie 11. (0–1)**Dokończ podane zdanie.**

Tematem przytoczonego fragmentu powieści Henryka Sienkiewicza jest .....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)**Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.**W zdaniu *Nieprzeliczone tłumy ściągnęły do amfiteatru* podkreślone wyrażenie wskazuje ____.

wielkość starożytnego miasta – Rzymu	A
--------------------------------------	---

liczbę mieszkańców Rzymu oglądających przedstawienie	B
--	---

Zadanie 13. (0–1)**Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

Przeżycia Winicjusza patrzącego na zmagania Liga opisują słowa

- A. *przechylił w tył swą bladą jak płótno twarz.*
- B. *pokorny i gotowy na śmierć.*
- C. *zerwał się jakby sparzony żywym ogniem.*
- D. *wyrwał się krótki okrzyk zdumienia.*

Zadanie 14. (0–1)**Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.**

Zachowanie widzów w amfiteatrze świadczyło o ich ____.

zdziwieniu	A
------------	---

oburzeniu	B
-----------	---

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki. Wybierz literę A albo B.

Sytuacja opisana we fragmencie powieści Henryka Sienkiewicza jest ____.

dynamiczna	A
------------	---

statyczna	B
-----------	---

Zadanie 16. (0–1)

Odwołując się do całej powieści Henryka Sienkiewicza, podaj imię Liga, który walczył z bykiem.

.....

Zadanie 17. (0–1)

Odwołując się do całej powieści Henryka Sienkiewicza, wyjaśnij, dlaczego Lig rozpoczął walkę z bykiem.

.....

.....

Zadanie 18. (0–2)

Dokończ zdania odpowiednimi informacjami z ramki. Wybierz literę A albo B.

a) Utwór „Quo vadis” jest przykładem ____.

liryki	A
--------	---

epiki	B
-------	---

b) O przynależności do tego rodzaju literackiego świadczy obecność ____.

podmiotu lirycznego	A
---------------------	---

narratora	B
-----------	---

Zadanie 19. (0–1)

Dokończ zdanie właściwą odpowiedzią spośród podanych. Wpisz literę A albo B.

We fragmencie: – *Patrz!* – zawołał Petroniusz, zrywając togę z głowy Winicjusza wypowiedź Petroniusza jest przykładem mowy ____.

niezależnej	A
-------------	---

zależnej	B
----------	---

Zadanie 20. (0–1)

Wyjaśnij, jak rozumiesz sformułowanie *zerwał się jakby sparzony żywym ogniem*.

.....

.....

Na podstawie ilustracji wykonaj zadanie 21.

www.polskieradio.pl

Zadanie 21. (0–1)

Odwołując się do powieści Henryka Sienkiewicza, napisz, którego bohatera oraz w jakiej sytuacji przedstawia ilustracja.

.....
.....

Zadanie 22. (0–2)

Wymień bohatera lektury obowiązkowej, który przeszedł przemianę. Podaj tytuł utworu oraz wyjaśnij, na czym ta przemiana polegała.

Tytuł:

.....

Bohater:

.....

Na czym polegała przemiana:

.....

Zadanie 23. (0–20)

Temat 1.

Czy literatura może wzbogacić naszą wiedzę o przeszłości? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko i je uzasadnisz. Odwołaj się do powieści Henryka Sienkiewicza *Quo vadis*.

Pisz zgodnie z planem:

- we wstępie przedstaw swoje stanowisko na ten temat,
- w rozwinięciu podaj dwa powody, dlaczego tak uważasz, i każdy z nich uzasadnij; jeden z nich, wraz z uzasadnieniem, musi odnosić się do treści lektury obowiązkowej „*Quo vadis*”,
- w zakończeniu napisz wniosek, jaki wynika z całej Twojej wypowiedzi.

Pisz zgodnie z tematem i planem. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 60 słów.

Lista lektur obowiązkowych¹

Klasy IV–VI

Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*

Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)

René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)

Rafał Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi*

Ignacy Krasicki, wybrane bajki

Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*

Adam Mickiewicz, *Powrót taty, Pani Twardowska, Pan Tadeusz* (fragmenty, w tym: opisy, zwyczaje i obyczaje, polowanie i koncert Wojskiego)

Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*

Bolesław Prus, *Katarynka*

Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*

John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*

Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*

Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie, o Orfeuszu i Eurydyce

Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o siewcy, o talentach, o pannach roztropanych, o miłosiernym Samarytaninie

Wybrane podania i legendy polskie, w tym o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie

Wybrane baśnie polskie i europejskie, w tym: Charles Perrault, *Kopciuszek*, Aleksander Puszkina, *Bajka o rybaku i rybce*

Klasy VII i VIII

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym treny I, V, VII, VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady* część II, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie, Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis, Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*

Sławomir Mrożek, *Artysta*

Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

---

¹ W latach 2019–2021 na egzaminie będą pojawiały się pytania dotyczące lektur obowiązkowych tylko dla klasy VII i VIII.